

Z právní praxe.

Přehled rozhodnutí Nejvyššího soudu.

A. Ve věcech civilních.

I. Občanské právo.

Mezimístní právo soukromé se řídí zásadně bydlištěm a jest podle něho posuzovati i t. zv. osobní práva. Nabyla-li žena podle platného práva na Slovensku provdáním zletlosti (svéprávnosti), mohla se samostatně zavazovati, bydlila-li s manželem na Slovensku. Nezáleží na tom, zda byla tam v době sjednání závazku též příslušná. (Rozh. ze dne 1. června 1937, Rv II 185/36.)

Hypotekární věřitel jest oprávněn dokročiti žalobou přímo proti hypotekárnímu dlužníku, rozdílnému od osobního dlužníka, aniž byl dříve žaloval osobního dlužníka. (Rozh. ze dne 5. června 1937, Rv I 93/36.)

Držitel vinkulované spořitelni vkladní knížky (vázané na heslo), které nezná, jest oprávněn k vybrání vkladu, dokáže-li, že jest oprávněným věřitelem pohledávky z vinkulované vkladní knížky. (Rozh. ze dne 26. května 1937, Rv I 1160/35.)

Manželce, která bez své viny žije odděleně od manžela, lze rozsudkem přisouditi výživné, třebaže jí bylo výživné v době rozsudku prvé stolice stanoveno zatímním opatřením, jež bylo vydáno v rozvodovém sporu. (Rozh. ze dne 5. června 1937, Rv I 1180/37.)

K obyčejné správě jmění náleží toliko úkony, jimiž se provádí již upravený způsob užívání majetkového objektu neb dispozice s ním, tudíž veškeré úkony odůvodněné obyčejným během věcí a zpravidla se opakující. Není obyčejnou správou obecního jmění zcizení projektu silnice, pořízeného obcí značným nákladem. K odevzdání takového projektu do vlastnictví, třebaže do vlastnictví nadřízeného okresu, převzavšího stavbu okresní silnice za příspěví obce, jest potřebí usnesení obecního zastupitelstva. Nestačí projev mlčky (§ 863 obč. zák.). (Rozh. ze dne 14. května 1937, Rv I 1736/35.)

Práva závislého na výmince lze nabýti jen přesným jejím splněním. Občanský zákon nezná náhražky splnění výminky. Ustanovení § 710 obč. zák. lze užití toliko ve sporu, v němž jde o otázku, zda testamentární dědic pozbyl dědického práva se zřetelem na způsob, jak splnil příkaz zůstavitele, nikoli ve sporu, v němž jde o to, zda byla splněna výminka, pod kterou se zůstavitelův věřitel vzdal své pohledávky. (Rozh. ze dne 21. května 1937, Rv I 2045/35.)

Nárok závislý na odkládací výmince pomíjí teprve tehda, až jest jisto, že se odkládací výminka nemůže splnit. Jestliže stavební družstvo prodalo svému členovi pozemek s výhradou souhlasu zemského správního výboru bez stanovení určité lhůty a vyvolalo postupem příčícím se zásadě poctivosti v právním styku záporné rozhodnutí řečeného výboru, nelze spatrovati konečné (definitivní) zmaření dotčené odkládací výminky, následovala-li v zápětí reasumace schvalovacího řízení, v němž byl udělen souhlas s prodejem pozemku. (Rozh. ze dne 26. května 1937, Rv I 1353/35.)

Pro rozsah ručení dědice, který opominul navrhnouti svolání věřitelů nerozhoduje, že pozůstalostní jmění bylo vyčerpáno uspokojením věřitele, který se, nevyčká odevzdání pozůstalosti, uspokojil exekučně, nýbrž jediné to, že v pozůstalosti bylo jmění, z něhož by dosud neuspokojený věřitel dosáhl aspoň poměrného uspokojení, kdyby bylo k svolání došlo. Dědic nemůže namítati, že se přihlásil výminečně. (Rozh. ze dne 20. května 1937, R I 529/37.)

Podle § 86 poplat. zák. č. 50/1850 ř. z. jest právně neúčinná jen listina, zřízená za účelem zkrácení poplatků, nikoli však i smlouva, jež jest základem této listiny. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv II 537/35.)

Byla-li zástava (cenný papír), daná k zajištění zápůjčky, prodána správcem konkursní podstaty v konkursu prohlášením na jmění věřitelovo, neproštuje to zapůjčitele požadujícího zaplacení zapůjčených peněz povinnosti vrátiti zástavu vypůjčitelu, zavinil-li sám, že nelze zástavu vrátiti, neupozorniv včas správce konk. podstaty, že jde o zástavu. (Rozh. ze dne 21. května 1937, Rv I 1040/35.)

Ujednání mezi prodatelem a kupitelem o převzetí povinnosti zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti jest zpravidla pokládati za zvláštní samostatné ujednání, jež není nutné podstatnou a neoddělitelnou součástí plnění (§ 1404 obč. zák.), a byla-li již prodatelem zaplácena, i nárok na náhradu nákladů (§ 1042 obč. zák.). Neplatnosti ujednání o plnění řečené dávky se lze domáhati bez zřetele na sjednanou obchodní smlouvu. Převzal-li kupitel při sjednání obchodní smlouvy závazek k zaplacení dotčené dávky jen následkem ujištění prodávatele, že dávka ta bude činiti jen určitou výši, není kupitel povinen zaplatiti vyšší dávku, než jakou mohl slušně předpokládati podle toho, o čem ho prodávatel ujistil. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv I 1936/35.)

Ustanovení o koupi na zkoušku (§§ 1080 až 1083 obč. zák.) a o správě (§§ 922 a násl. obč. zák.) nelze užití tam, kde nejde ani o libovůli kupce, že zboží schválí, ani o vlastní věci, nýbrž o smlouvu uzavřenou pod určitou výminkou. Došlo-li ke kupní smlouvě mlátičky pod podmínkou, že stroj bude řádně fungovati při vyzkoušení na pohon traktorem kupitelovým, zrušuje se smlouva nesplněním výminky a sluší uvésti všechno v předešlý stav. Úroky z prodlení jest přisouditi žalobci podle předpisů §§ 1437, 329 až 338 obč. zák. a § 1333 obč. zák. (zák. č. 77/1885 ř. z.). (Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv. I 2150/35.)

Umluvili-li smluvci při sjednání nájemní smlouvy, že se nájemci zároveň vyhrazuje právo koupiti najatou věc do určité doby po odevzdání za určitou cenu, avšak nájemce vyhrazeného mu práva nepoužil, nýbrž se rozhodl teprve později věc koupiti, nelze nájemní smlouvu pokládati za smlouvu, již se mělo dosáhnouti účelu splátkového obchodu, a vztahovati na nájemní smlouvu předpisy splátkového zákona. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv I 1359/35.)

Při rozhodování o palmární pohledávce, jejíž zaplacení se advokát domáhá na klientovi, nelze užití předpisu § 4, odst. 1, posl. věta vl. nař. č. 95/1923 Sb. z. a n., nýbrž je pro výměru advokátovy odměny vzítí za základ hodnotu předmětu sporu podle první věty odst. 1 § 4 řeč. vládního nař. Otázka přiměřenosti advokátovy odměny jest otázkou právní, při jejímž řešení není soud vázán posudkem odborných znalců resp. advokátní komory. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 1837/35.)

Měl-li podle doložky, obsažené v plné moci udělené advokátovi jeho klientem k vedení rozeprí resp. exekucí, hraditi veškeré výlohy právního zastoupení nikoli zmocnitel, nýbrž osoba třetí, která dala advokátovi též

informace a příkazy k procesním úkonům vlastním jménem, není třetí osoba oprávněna nakládati s vysouzenou resp. vymoženou částkou, třeba se advokát řídil její informací a jejími příkazy. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 2552/35).

Předpis stanov stavebního a bytového družstva, že funkce členů představenstva jsou čestné a nesmějí se jim dávatí jakékoli hmotné odměny kromě skutečných výloh s funkcí spojených, neplatí o činnosti, jež ne-souvisí s funkcí člena představenstva, jako jest činnost správce družstevního domu.

Byla-li někomu svěřena správa družstevního domu za odměnu, záležící ve slevě nájemného na určitou dobu, nesmí vnučený správce uvede-ného domu tuto smlouvu porušiti a žádati zvýšení nájemného. (Rozh. ze dne 5. května 1937, Rv I 521/37.)

Ve sporu o plnění z pojistné smlouvy lze uplatňovati neúčinnost rozhodčího výroku též námítkou, pro níž neplatí lhůty předepsané v § 596, odst. 2 c. ř. s., stran žaloby na zrušení rozhodčího výroku. Dovolují-li to všeobecné pojistné podmínky, mohou se rozhodci dohodnouti o výši škody, a nelze jejich výrok z toho důvodu prohlásiti za neúčinný. Pravoplatný rozhodčí výrok o výši škody může býti základem při stanovení výše žalobního nároku soudem. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv II 773/35.)

Jde o nepravý údaj o podstatné okolnosti ve smyslu § 47 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n., pohnul-li pojišťovací jednatel někoho k sjednání pojistné smlouvy tím, že sepsal zápisek o výhradě navrhovatele, že může do určité lhůty odstoupiti od pojistného návrhu, a ujistil navrhovatele o platnosti výhrady nepojaté do pojistného návrhu. Nezáleží na tom, že jde o zpro-středkujícího jednatele, ani na tom, že se o dotčené písemné výhradě pojišťovna nepřesvědčila. (Rozh. ze dne 12. května 1937, Rv II 744/35.)

Jestliže pojištník, který na území, patřícím nyní k Československé re-publice, sjednal před 28. říjnem 1918 pojistnou smlouvu a stal se poté pří-slušníkem československým, platil po zavedení československé měny (mě-nové rozluce) nadále pojistné prémie v méně platící v Rakouské republice (Spolkovém státě rakouském), došlo mlčky (§ 863 obč. zák.) i k ujednání o plnění z pojistné smlouvy v posléz dotčené měně a musí se spokojiti s po-jistitelovým plněním v méně, v níž byly placeny pojistné prémie. (Rozh. ze dne 12. května 1937, Rv I 2208/35.)

Hrubou nedbalost (v pojistném smyslu) nelze spatřovati v tom, že po-jistník uskladnil na půdě slámu ve vzdálenosti 1 m až 1 m 50 cm od ko-mína a kouřového vedení, ani v tom, že byl odsouzen pro toto jednání pro přestupek podle § 459 tr. zák., nebyla-li tím přivoděna pojistná příhoda. (Rozh. ze dne 7. května 1937, Rv I 1840/35.)

Ani písemnost ani údaj premiové sazby nebo výše pojistné premie v pojistném návrhu nejsou podstatnými podmínkami platnosti pojistné smlouvy. K její platnosti stačí ústní, po případě i konkludentní projev souhlasné vůle smluvců v jakékoliv přípustné formě o podstatných ku-sech smlouvy a později dohoda o jednotlivostech (premiové sazbe a výši premie) v hrubých rysech. Dohoda o premiové sazbe a výši premie se může státi též dodatečně a mlčky (§ 863 obč. zák.). Nebyla-li pojistníku před obdržením pojistky známa výše premie, jest v prodlení s jejím pla-cením teprve ode dne, kdy obdržel pojistku. (Rozh. ze dne 5. května 1937, Rv I 2449/35.)

Z přijetí nabídky obce — žádající podle usnesení obecního zastupitel-stva za směnu obecního pozemku s přidělovým pozemkem ve prospěch určitého člena obce s jeho souhlasem — Státním pozemkovým úřadem a z toho, že řečený úřad dal žádaný přidělový pozemek obci a přidělil smě-

něný obecní pozemek onomu členu, nabytí člen obce přímého nároku proti obci, aby obec směnila svůj obecní pozemek se Státním pozemkovým úřadem za přidělový pozemek k tomu účelu, aby mu uvedený úřad mohl pozemek obecní přidělití, nebo aby po obdržení přidělového pozemku postoupila smněný obecní pozemek přímo jemu (členu obce). Pravoplatný zamítající rozsudek, vydaný ve sporu mezi obcí a Státním pozemkovým úřadem, jímž se dotčený úřad domáhal dodržení dohody o smně, neváže ve sporu mezi obcí a členem obce, v němž se obec domáhá uznání vlastnictví k smněnému pozemku, nabytí-li člen ten obecního pozemku již před prvním sporem. Uznaly-li správní úřady nadřízené obci pravoplatně v opravném řízení o bezdůvodnosti námitky neplatnosti podle § 5 zák. č. 76/1919 Sb, z. a n., nelze k ní přihlížeti ve sporném řízení soudním. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 1889/35.)

Kúpne právo na přidělové nehnuteľnosti podľa zák. č. 81/1920 Sb, z. a n. nemožno zabaviť, a to ani vtedy, keď pridel stal sa nie vo forme prídellovej listiny, ale kúpopredajnou smlouvou (skráteneý spôsob prídellu). (Rozh. z 21. apríla 1937, R III 131/37.)

Pověřil-li dlužník majitele komerční kanceláře provedením své soudně zahájené vyrovnací záležitosti, zmocniv ho k vyjednávaní s věřiteli s tím, aby k zastupování jeho zájmů v právnických záležitostech přibral advokáta a udělil mu jeho jménem plnou moc, nejde o obcházení předpisů min. nař. č. 114/1857 ř. z. o pokoutnictví a smlouva se nepřiči dobrým mravům (§ 879, odst. 1 obč. zák.). (Rozh. ze dne 13. května 1937, Rv I 1963/35.)

Súkromý žalobca má podľa § 1 zák. z 12. júla 1872, č. 112 r. z. nárok na náhradu útrat, vzniklých mu v trestnom pokračovaní, ak toto bolo pre premlčanie, nastalé liknavosťou súdu, skončené oslobodzujúcim rozsudkom. (Rozh. z 19. apríla 1937, Co III 3/37.)

Provozovatel autobusu neodpovídá podle zákona č. 162/1908 ř. z. za škodu vzniklou sklouznutím cestujícího na podlaze autobusu kluzké následkem nanášeného sněhu. Škoda ta není v příčinné souvislosti s provozem motorového vozidla. (Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv I 2102/35.)

Je-li traktor vozidlem patřícím mezi motorová vozidla ve smyslu § 5 zák. č. 162/1908 ř. z. a užívá-li se jej k dopravě břemen na veřejných místech a silnicích, odpovídá jeho vlastník podle § 8 řečeného zákona za zavinění osob, jichž při provozu traktoru užívá. Obyčejný povoz, vlečený fraktorem, netvoří s ním jednotný celek a nelze zaměstnance majitele vlečeného povozu pokládati za zaměstnance majitele traktoru a majitel traktoru není odpověden za nezdatnost zaměstnanců majitele vlečeného vozu. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 2515/35.)

Majitel dopravního podniku autobusového, který sjednal roku 1923 se státní správou železniční, že upraví sazby autobusové dopravy na dvojnásobek jízdného na příslušné trati železniční, nemůže se odvolávat na hospodářskou nemožnost plnění ve smyslu § 1447 obč. zák. z toho důvodu, že později (roku 1929) byla zavedena daň z jízdních lístků, která prý činí asi 24% z hrubého příjmu z provozované jím dopravy. V takovémto případě nejde o změnu hospodářských poměrů, nýbrž o zatížení poplatníka veřejným břemenem. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv I 1851/35.)

Na odpustění ve smyslu § 14 c) rozl. zák. mlčky učiněné lze uznati jen tehda, není-li možno dojiti podle okolností případu k jinému závěru než k tomu, že manžel chce bez zřetele na vinu druhého manželka s ním dále žiti v manželském společenství. (Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv I 1097/37.)

Domovník má v mezích možnosti nezadatelný nárok na bezplatný byt o dvou obytných místnostech. Úmluva o úplatě za poskytnutí hodnotnějšího domovníckého bytu, pokud nepřesahuje dvě obytné místnosti, je nicotná (§ 879 obč. zák.). (Rozh. ze dne 13. května 1937, Rv I 87/36.)

Lze ujednat zvláštní dohodu mezi vlastníkem domu a domovníkem, že se na domovnícký byt budou vztahovati omezení co do výpovědi obsažená v zákoně na ochranu nájemníků. V takovém případě může vlastník domu zrušiti celý domovnícký poměr výpovědí jen z důležitých důvodů. (Rozh. ze dne 29. května 1937, Rv I 627/37.)

Ustanovení § 2 vlád. nař. č. 57/1926 Sb. z. a n., jehož účinnost byla prodloužena vládním nařízením č. 100/1929 Sb. z. a n., se vztahuje též na žaloby o vrácení cenných papírů, jež byly dány jako zápůjčková valuta, z důvodu kondikce podle § 1431 obč. zák. (Rozh. ze dne 21. května 1937, Rv II 640/35.)

I spolek, který je především organizací kulturní, má však i vlastní prodávny, v nichž prodává zboží po živnostensku k dosažení zisku, je soutěžitelem výrobce nebo prodávatele zboží téhož nebo podobného druhu. (Rozh. ze dne 4. června 1937, Rv I 2795/36.)

Skutčnost, že civilný geometer při preskúmaní práce iného civilného geometra opätovne dospel k inému výsledku a oznámil ho klientovi, nezakladá sama o sebe skutkovú podstatu nekalej súťaže, a to ani vtedy, keď jeho meranie bolo vadné, neodborné a disciplinárne stíhateľné. (Rozh. ze dne 17. apríla 1937, Rv III 541/36.)

Manžel potrebuje k osvojeniu svolenia druhého manžela (§ 1, odst. 4 zák. č. 56/1928 Sb. z. a n.) — i keď s ním spolu nežije; svolenie nie je potrebné len vtedy, keď je ich manželstvo rozvedené. (Rozh. ze dne 21. apríla 1937, R IV 148/37.)

Koná-li syn svým rodičům příležitostně práce tak nepatrné, že nelze mluvit o služebním poměru, může se v poskytování výživy se strany rodičů jeviti podporování ve smyslu § 3 vyživ. zák. V žalobě lze uplatniti důvody podle § 2 a § 3 vyživ. zák. vedle sebe, avšak odsouditi lze jen podle jednoho z nich. Podle § 3 vyživ. zák. lze žalovati na plnění, která se stanou splatnými v budoucnosti po dobu, po kterou podpora bude poskytována. (Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv II 235/37.)

Podle § 1, odst. 2, vlád. nař. č. 251/1935 Sb. z. a n., rozhoduje poslední pravoplatný předpis z doby, kdy byla samostatná výdělečná činnost dlužníkem ještě provozována, nikoliv pravoplatný předpis za dobu, kdy byla uvedená činnost dlužníkem ještě provozována. Z toho, že osobě, která se vzdala samostatné výdělečné činnosti, byla za dobu potom následující předepsána daň z důchodu 16.000 Kč, ještě neplatí, že má takový příjem, který by stačil na slušnou výživu její a osob, které proti ní mají zákonný nárok na výživu. (Rozh. ze dne 5. května 1937, R II 168/37.)

II. Pracovní právo.

Jest vadou odvolacího řízení (§ 503 č. 2 c. ř. s.), spokojil-li se odvolací soud ve věcech pracovních přečtením protokolů o výsledku svědků, které prvý soud přímo vyslechl, třebaže to strany samy navrhly. (Rozh. ze dne 29. května 1937, Rv II 75/37.)

Byla-li výše mzdy stanovena smluvně, nemůže se zaměstnanec domáhati na zaměstnavateli rozdílu mezi mzdou sjednanou a mzdou stanovenou v kolektivní smlouvě svazu zaměstnavatelů (Svazu zaměstnavatelů severočeských stavebních živností v Liberci) a svazu zaměstnanců (Svazu dělnictva stavebního, kamenného a keramického průmyslu v ČSR v Pra-

ze a Svazem křesťanských továrníků a stavebních dělníků pro ČSR ve Svitavách), když pracovní poměr nepodléhal ustanovením kolektivní smlouvy, ježto žalovaný zaměstnavatel nebyl členem zmíněného svazu zaměstnavatelů. (Rozh. ze dne 4. června 1937, Rv I 675/37.)

Vyplácel-li zaměstnavatel každoročně v určitou dobu zaměstnancům remuneraci (novoročně) v určité výši a ohlásil-li ji jako součást zaměstnancova příjmu pensijnímu ústavu a nemocenské pojišťovně, není oprávněn odeprít jednostranným projevem vůle její výplatu pro své nepříznivé finanční poměry. Vzdání se nároku na placení remunerace nelze spatřovati v tom, že se zaměstnanec proti oznámení o dalším nevyplácení odměny neohradil a že pracoval v podniku nadále. (Rozh. ze dne 4. června 1937, Rv I 937/37.)

K náradí ve smyslu § 1157 obč. zák. patří i postroje k zapražení koní. Je-li poškození kočího v příčinné souvislosti s vadným stavem koňského postroje, odpovídá zaměstnavatel za škodu kočímu z toho vzniklou. Zaměstnanci samému nelze přičítati spoluvinu proto, že neupozornil zaměstnavatele na vadnost pracovního náradí. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv I 445/37.)

Jestliže okresní nemocenská pojišťovna vede k vymození náhradních útrat podle § 20 odst. 2, zák. č. 224/1924 ve znění zák. č. 184/1928 Sb. z. a n. exekuce podle vykonatelných platebních výměrů před jejich pravoplatností, neodpovídá za škodu vzešlou tomu, proti komu se exekuce vedou. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv II 532/36.)

Dozorce ustanovený podle § 9 zák. č. 12/1894 ř. z. má na rozdíl od závodního dbáti toliko toho, aby bezpečnostní opatření předepsaná báňským úřadem neb závodní správou byla dodržována a prováděna, nikoli učiniti veškerá bezpečnostní opatření, jež jsou způsobila zameziti při opatrném výkonu práce ohrožení dělníkovo, i bez výslovného příkazu a předpisu podle zkušenosti a vědy. (Rozh. ze dne 3. června 1937, Rv I 2593/35.)

Zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu vzniklou následkem nesprávných údajů o výši škody, učiněných v přihlášce k pensijnímu pojištění, kterou si zaměstnanec sám vyplnil a zaměstnavatel spolupodepsal. Odpovědnost zaměstnavatele za obsah přihlášky nelze vyloučiti ani výslovnou, ani mlčky učiněnou dohodou se zaměstnancem. (Rozh. ze dne 4. června 1937, Rv I 995/37.)

Zamestnavatelia, ktorí tým, že neprihlásili zamestnanca k povinnému poisteniu, spoločne zavinili, že mu bol pre nedostatok čakacej doby 100 príspevkových týždňov (§ 107 zák. č. 221/1924 v znení prílohy k vyhláške č. 189/1934 Sb. z. a n.) odoprený nárok na dávky invalidného a starobného poistenia, ručia za škodu tým vzniklú rukou spoločnou a nerozdielnou. (Rozh. z 30. apríla 1937, Rv IV 72/37.)

Pre posúdenie otázky, či zamestnanec podlieha povinnému penzijnému poisteniu, sú smerodajné jedine práce zamestnancom skutočne vykonávané. Služebné postavenie zamestnanca a jeho vzdelanie nie sú rozhodné a k založeniu poistnej povinnosti nestačí ani výkon prác odborných, keď nie sú prácami duševnými. Ručné vedenie kormidla na lodi na základe odborných znalostí a skúseností nie je prácou duševnou. Kormidelník, ktorý sám ručne vedie kormidlo lodi a dáva rozkazy strojníkom dotyčne rýchlosti lodi, správneho zavesenia vlečných lodí a udržiavania smeru chodu vlečných lodí, nie je osobou dozorcou, ani osobou práce prikazujúcou podľa § 1 č. 6 lit. a) zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. (Rozh. zo 6. apríla 1937, Rv III 83/34.)

III. Obchodní právo.

Otázka, zda určité právní jednání jest diferenčním obchodem, jež jest posuzovati podle §§ 1270 až 1272 obč. zák., či obchodem efektivním, jest otázkou právní, kterou řeší soud. Věcí znalců oboru bankovníctví jest jen, aby podle potřeby odpověděli na odborné otázky, mající význam pro právní kvalifikaci obchodu, t. j. aby vysvětlili, v čem záleží jednotlivý druh obchodu, za jakých podmínek a za jakým účelem se takový obchod zpravidla sjednává a jakým způsobem bývá likvidován. Podstata prémiového obchodu záleží v tom, že komitent nabývá za prémii práva žádati do určitého dne dodání cenných papírů určitého druhu a množství za smluvnou cenu. K tomu, aby takový obchod byl pokládán za diferenční obchod, se nevyžaduje výslovná úmluva stran o vyloučení práva a povinnosti k skutečnému (efektivnímu) dodání, nýbrž stačí úmysl směřující pouze k dosažení zisku z kursovni diference, a to i na jedné straně, byl-li druhému smluvci tento úmysl znám. K hře a sázce (§§ 1270 a 1272 obč. zák.) dochází i tam, kde se možná ztráta smluvce limituje tak, že výše plnění jest pevně smluvna. Předpisům o hře a sázce podléhá, jestliže se podle smluvní vůle a úmyslu stran komitent zavázal zaplatiti určitou peněžitou částku (prémii) za zisk, závisící na budoucím nejistém vývoji bursovniho kursu určitého druhu cenných papírů. (Rozh. ze dne 25. května 1937, Rv II 709/35.)

Pohledávka ze zápůjčky poskytnuté při provozování bankéřské činnosti podle čl. 272 č. 2 obch. zák. se promlčuje v obecné lhůtě promlčecí (třileté). (Rozh. ze dne 21. května 1937, Rv I 1040/36.)

Obchodní jednání filmové společnosti s r. o. jsou obchody ve smyslu čl. 272 č. 5 obch. zák.

Úplatné půjčování filmů řečenou společností v mezích její obchodní živnosti je obchodem podle čl. 273, odst. 1, obch. zák. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 2305/35.)

Bylo-li objednáno zboží v cizině s tím, že musí býti dodáno do tuzemska ihned na určité dovozní povolení, a byla-li cizozemská firma upozorněna, že řečené povolení platí pouze do určité doby (šest týdnů) po jeho vystavení, jde o obchod fixní.

Nárok na náhradu škody vzniklé tím, že cizozemský dodavatel nedodal ve lhůtě, po kterou platilo dovozní povolení. (Rozh. ze dne 12. května 1937, Rv II 728/35.)

Nezapsáním změn nastalých u veřejné obchodní společnosti do obchodního rejstříku není jím odňata právní platnost.

Nastala-li změna v osobách společníků a v jejich právu zástupčím, musí veřejnou obchodní společnost vůči osobě, již je skutečný stav ve složení společnosti znám, zastupovati skuteční společníci, třebaže nebyli do rejstříku zapsáni, a musí také podepsati plnou moc, udělenou právnímu zástupci veřejné obchodní společnosti. (Rozh. ze dne 12. května 1937, R I 459/37.)

Nesplnila-li banka komitentův poukaz (asignaci) před nařízením příročí podle zák. č. 240/1924 Sb. z. a n., vzniká poukazci (asignantovi) jen obligační nárok na vrácení peněžité částky (*conditio causa data causa non secuta*), nikoli vylučovací nárok na individuálně označenou věc. Jest nezávažné, kdy se komitent dověděl o nesplnění asignační smlouvy a kdy bylo v obchodních knihách banky zřízeno konto o poukázané pohledávce. Zřízení konta není pravotvorným (konstitutivním) úkonem a nezakládá vznik nároku. (Rozh. ze dne 25. května 1937, Rv I 2300/35.)

Nebylo-li zasilateli (speditéru) cizozemským prodatelem zboží výslovně přikázáno, aby zboží vydal tuzemskému kupiteli jen, zaplatí-li kupitel efektivně kupní cenu, znějící na cizí měnu, byl zasilatel oprávněn vydati zboží, zaplatil-li kupitel takovou částku v Kč, která odpovídala kursu cizí měny v době placení.

Nezavinil-li zasilatel, že se výměna Kč v peníze cizí měny a poukaz těchto peněz prodateli do ciziny protáhly, neodpovídá mu za kursovní ztrátu následkem devalvace Kč mezitím nastalé. (Rozh. ze dne 28. května 1937, Rv I 1989/35.)

Ustanovení čl. 49, 51 § 1 a čl. 56 § 5 železničního přepravního řádu o povinnosti odesílatelově k náhradě škody, vzniklé dráze nesprávným údajem v nákladním listě nebo vadností obalu, nečiní rozdíl mezi zaviněním odesílatele a jeho zaměstnanců. Dráha nemusí proto dokazovatí nezdatnost zaměstnanců odesílatelových. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv I 2635/35.)

Výmaz společenstva po skončené likvidaci ze společenstevního rejstříku nemá vlivu na rozepří, stal-li se teprve za sporu a je-li společenstvo zastoupeno advokátem nebo (v neadvokátském sporu) jinou osobou, vykázanou plnou mocí. (Rozh. ze dne 26. května 1937, Rv I 1768/35.)

IV. Soudní řád.

Úřadovna Všeobecného penzijného ústavu v Bratislave nie je právnickou osobou a nemůže sama ani žalovat ani být žalovaná. (Rozh. zo 27. apríla 1937, Rv III 1032/35.)

Podmínkou žaloby spravovací podle § 41c) knih. zák. jest též, aby ten, proti němuž byl záznam povolen, odpíral prohlášení způsobilé ke vkladu.

Žalobu na spravení záznamu (§ 41c) knih. zák.) lze podatí též proti singularnímu nástupci původního vlastníka nemovitosti, proti němuž byl záznam povolen. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv II 129/36.)

Žalobní žádost musí býti tak určitá, aby vyhovovala předpisu § 7 ex. ř. Nestačí, je-li s t r a n á m znám způsob, objem a čas dlužného plnění nebo opominutí.

Není určitou žalobní žádost, že žalovaný jest povinen provéstí „odpojení od stávající elektrické sítě“. (Rozh. ze dne 2. června 1937 Rv II 803/35.)

Nárok na náhradu škody proti starostovi obce, který provedl bez svolení obecního zastupitelstva faktické vyhoštění obyvatele obce, patří na pořad práva. (Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv II 3/36.)

Nejde o otázku nepřípustnosti pořadu práva, nýbrž o otázku nepřislůsnosti řádného soudu, o níž rozhoduje soud druhé stolice s konečnou platností (§ 528, odst. 1, c. ř. s. ve znění čl. I č. 5 zák. č. 251/1934 a čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.), uplatňuje-li se v dovolacím rekursu, že k rozhodnutí sporné věci z poměru spolkového jest povolán rozhodčí soud, zřízený vůlí stran (§ 577 c. ř. s.) nebo rozhodčí soud spolkový podle § 599 c. ř. s. (Rozh. ze dne 8. května 1937, R I 522/37.)

Slíbil-li dlužník splniti podle možnosti, může soudce určití dobu plnění po případě i do budoucna. Ustanovení § 406 c. ř. s. není tomu na závadu. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv I 2469/35.)

Zrušil-li odvolací soud rozsudek soudu první stolice pro zmatečnost (§ 477 c. ř. s.), mohou strany přednésti nové skutečnosti a průvody. (Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv II 235/37.)

V žalobě o obnovu podle § 530 č. 7 c. ř. s. nelze uplatňovatí skutečnosti, které znamenají změnu žalobního důvodu základního sporu. V obnoveném řízení jsou vyloučeny nové skutečnosti, nespádající do rámce důvodu,

pro nějž byla obnova povolena. Nejde po případě o nový žalobní důvod, vede-li se v žalobě o obnovu základního sporu, opřeneho o vydrzení služebnosti, jako nový důkaz listina (smír), jejíž obsah podporuje původní žalobní důvod. (Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv I 1341/35.)

V. Nesporné řízení.

Návrh na zbavení svéprávnosti lze vzít zpět s účinkem zastavení zahájeného řízení toliko do konce řízení v prvé stolici, to jest až do vydání usnesení prvního soudu. (Rozh. ze dne 14. května 1937, R I 515/37.)

VI. Exekuční řád.

Čekatelé, do jejichž čekatelských práv bylo zasaženo exekucí neomezeným zřízením vnučeného práva zástavního, jsou oprávněni k žalobě podle § 37 ex. ř., že taková exekuce je nepřipustná vůbec, nikoli pouze, pokud byla povolena bez dodatku „bez újmy práv čekatelských“. (Rozh. ze dne 12. května 1937, Rv II 205/37.)

Uvedl-li vymáhající věřitel v návrhu na povolení exekuce vnučenou dražbou nemovitosti podaném u soudu, jenž je zároveň soudem knihovním, že knihovní výtah byl již objednan, a žádal-li, aby si soud z úřadu výtah u knihovního oddělení vyžádal a k spisům připojil, nepřiči se tento postup předpisu § 133 č. 1 a 2 ex. ř. (Rozh. ze dne 8. května 1937, R I 416/37.)

K povolení létací exekuce (§ 69, odst. 1, ex. ř.) je příslušný soud, který vydal exekuční titul, nikoli soud, jehož dřívější činnost se týkala exekuce jiného druhu. (Rozh. ze dne 5. května 1937, Nd I 238/37.)

Při rozhodování o odporu proti příkázání nejvyššího podání na pohledávku zajištěnou knihovním zástavním právem jest vycházeti z toho, co jest uvedeno v listině, podle níž se zápis zástavního práva stal, nikoli z úsudků vyvozených z obsahu listiny nebo ze stavu věci, listinou nedoloženého a neprokázaného. (Rozh. ze dne 13. května 1937, R II 107/37.)

To, že vyrovnací komisař nařídil odklad dražby na dobu 60 dnů, není důvodem pro odpor proti udělení příklepu, byla-li dražba přes to provedena. (Rozh. ze dne 20. května 1937, R II 242/37.)

Přihlášení nedoplatků převodních poplatků ke konkursu povinného není zákonným prostředkem k jejich vymáhání a nepřerušuje se jím tříletá promlčecí lhůta stanovená pro přednostní zákonné zástavní právo (§ 72 poplat. zák. č. 50/1850 ř. z.). (Rozh. ze dne 3. června 1937, R I 413/37.)

Pouhým odevzdáním zabavené vkladní knížky nenabývá vymáhající věřitel práv k pohledávce z vkladní knížky, nýbrž jen soudním výrokem, povolujícím příkázání.

Od písemného převáděcího prohlášení ve vkladní knížce může být po případě upuštěno, nikoli však od písemného usnesení o příkázání pohledávky. Poddlužnice (záložna) jest oprávněna namítati, že vymáhající věřitel pro nedostatek soudního příkázání nenabyl oprávnění k vybrání peněz na knížce uložených a že tudíž není řádným držitelem vkladní knížky. (Rozh. ze dne 26. května 1937, Rv II 864/35.)

K úrokům nebo k příslušenství knihovně zajištěné pohledávky lze nabýti exekučního zástavního (nadzástavního) práva jen vkladem zástavního (nadzástavního) práva podle § 320, odst. 1 ex. ř.

Nemá-li povinný podle knihovního lustra knihovně zajištěné pohledávky, jest zamítnouti návrh na exekuci zabavením úroků z pohledávky podle tvrzení vymáhajícího věřitele knihovně zajištěné. (Rozh. ze dne 25. května 1937, R II 224/37.)

Proti usneseniu o povolení exekúcie na peňažitú pohľadávku proti štátu oprávnený je podať rekurz úrad, ktorý je povolaný platbu poukázať, z dôvodov uvedených v odst. 4 § 3 vl. nar. č. 234/1934 Sb. z. a n.

Keď vymáhajúci veriteľ v exekučnej žiadosti navrhuje exekúciu na určité časti majetku obce (zabavenie prídelu prirázok), prejav úradu podľa § 5 vl. nar. č. 86/1936 Sb. z. a n. musí byť priložený už k exekučnej žiadosti (§ 6, odst. 2 cit. vl. nar.). (Rozh. zo 14. apríla 1937, R IV 146/37.)

V exekučnom řízení, odloženém podle § 9 vlád. nař. č. 77/1936, lze pokračovati zejména za předpokladů vytyčených v § 7 řeč. vlád. nař. (Rozh. ze dne 25. května 1937, R II 200/37.)

Zda je v konkrétním prípade závažný dôvod k podozreniu, že žadateľ o sníženie daňových nedoplatkú podľa vlád. nař. č. 300/1924 Sb. z. a n, zamlčuje jmění, jest věci finančního úřadu a nemusí závažnost ta býti soudu prokázána, finanční úřad však musí v návrhu na vyjevovací přísahu podle čl. I, odst. 10, řeč. vlád. nař. tvrditi a prokázati, že jest splněna podmínka přípustnosti takové přísahy, t. j. bezvýslednost soudní nebo správní exekuce k vydobytí přímých daní ve smyslu uvedeného vládního nařízení, (Rozh. ze dne 19. května 1937, R I 505/37.)

VII. Konkursní a vyrovnací řízení, odpůřčí právo.

Konkursní podstata jest jen právním předmětem, nikoli právním podmětem. Procesní stranou jak ve sporech o vymáhání pohledávek, patřících do konkursní podstaty, tak ve sporech odpůřčích, jest správce konkursní podstaty, jehož povinností jest ve všech druzích sporů hájiti vždy společných zájmů úpadcových věřitelů jako celku.

Jde jen o nevhodné formální označení strany, vystupuje-li ve sporu jako strana konkursní podstaty, zastoupená svým správcem. (Rozh. ze dne 19. května 1937, R I 569/37.)

Pohledávky za podstatou (§ 49 konk. ř.) nejsou ani předmětem přihlášky ke konkursu (§ 104 konk. ř.) nebo zkušebnímu roku (§ 107 konk. ř.) ani se v konkursu nezjišťují (§ 111 konk. ř.), ani se nezapisují do seznamu přihlášek (§ 110 konk. ř.), nýbrž lze je vymáhati podle § 126 konk. ř., tedy i žalobou, která není vázána na předpisy konkursního řádu platícími pro konkursní pohledávky. Přihláška řečených pohledávek za podstatou ke konkursu i odkázání jich na pořad práva podle § 112 konk. ř. jsou právně bezvýznamné. Pro žaloby o pohledávky za podstatou platí všeobecné předpisy civilního řádu soudního s omezením vytyčeným v § 126, odst. 3, konk. ř. a lze je zažalovati určovací žalobou jen za podmínek § 228 c. ř. s. (Rozh. ze dne 25. května 1937, Rv I 2594/35.)

Odporovateľným je taký právny úkon dlžníka, ktorý má za následok také skrátenie uspokojovacej podstaty, že činí vykonateľnú pohľadávku veriteľa zcela alebo zčásti nedobytnou, alebo o ktorom možno mať za to, že uspokojeniu veriteľa zcela alebo aspoň zčásti zabraňuje. Veriteľ môže odporovať — ak sú splnené ostatné podmienky — právnému úkonu aj jedného zo spoludlžníkov bez toho, že by musel dokázať, že jeho pohľadávka je na ostatných spoludlžníkoch zcela alebo zčásti nedobytná. (Rozh. z 29. apríla 1937, Rv IV 703/36.)

Keď dlžník scudzil svoju nehnuteľnosť s výhradou doživotného užívacieho práva pre seba, môže jeho veriteľ odporovať tomuto úkonu žalobou tak proti nabývateľovi nehnuteľnosti ako aj proti samému dlžníkovi. (Rozh. z 8. apríla 1937, Rv III 1002/36.)

B. Ve věcech trestních a kárných.

I. Trestní zákony.

Nepřímý úmysl podle druhé věty § 1 tr. zák. předpokládá vedle základního dolosního bezprávného jednání a těžšího výsledku z něho nastavšího ještě pravidelnou, typickou souvislost mezi jednáním a výsledkem, tedy typický vztah adekvátní. Vyžaduje se typická souvislost ve smyslu objektivním; není tedy třeba, aby si pachatel mohl být vědom těžšího výsledku, nebo aby si ho dokonce byl vědom. Nepřímému úmyslu podle druhé věty § 1 tr. zák. nelze tedy rozumět tak, jako by se skládal z prvku dolosního a kulposního. (Rozh. ze dne 15. září 1937, Zm II 346/37.)

Při zjišťování skutečnosti, zda si byl pachatel vědom okolností, rozhodných pro úsudek o jeho úmyslu, zejména zda si uvědomil dosah svého jednání, jest u verbálních deliktů míti po případě na zřeteli zvláštní jejich povahu, tkvící v tom, že při nich uvážení i provedení činu může spadati v jeden okamžik, a je proto přihlížeti k okolnostem, za nichž ku projevu došlo, zejména mohly-li míti vliv na vjemovou a úsudkovou schopnost pachatelovu. (Rozh. ze dne 30. září 1937, Zm I 774/37.)

Nedbalost předpokládána poslední větou § 2, písm. g) tr. zák. se nevztahuje na samotnou povahu skutku, jenž je o sobě úmyslný, nýbrž na poměr skutku k rozsahu nutné obrany. (Rozh. ze dne 1. září 1937, Zm I 797/36.)

Neodolatelné donucení předpokládá chorobným stavem nezatíženým rozum pachatelův. Vnitřní nutkání ke zločinu, slabost vůle, nedostatek vnitřních mravních opor a brzdících představ, povahová úchylnost nebo zvrácenost, nedodávající pachatelovu rozumu dostatek tlumů pro vyvážení jeho touhy po zlu, nepřichází v úvahu pro právní stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. zák. (Rozh. ze dne 13. září 1937, Zm I 592/37.)

Návod k trestnému činu (§ 5 tr. zák.) nemusí gramaticky vyjadřovati výzvu k činu (rozkaz, radu, poučení, pochvalu); stačí, že výrok mohl být osobou, již svědčil, pojímán za výzvu k činu a návodcem byl také tak míněn. (Rozh. ze dne 15. června 1937, Zm II 191/37.)

Pojem a význam přitěžujících (polehčujících) okolností v zákoně jmenovitě uvedených a přitěžujících (polehčujících) okolností označených v zákoně toliko všeobecně. — Sazba podle druhého odstavce § 100 tr. zák. je samostatnou sazbou jediné, zakládá-li se na přitěžujících okolnostech (počtem pěti) v tomto ustanovení jmenovitě uvedených. — Opírá-li se však použití předpisu druhého odstavce § 100 tr. zák. o jiné přitěžující okolnosti označené zde toliko všeobecně, nejde o zvláštní zákonnou sazbu, nýbrž pouze o stupeň jednotné trestní sazby (od šesti měsíců do pěti let). — Pritěžujícími okolnostmi v § 100, odst. 2 tr. zák. všeobecně označenými mohou být toliko takové, jež se rovnají svým významem a svou důležitostí přitěžujícím okolnostem jmenovitě tam uvedeným. (Rozh. ze dne 4. května 1937, Zm II 110/37.)

Ke skutkové podstatě zločinu podle druhé věty § 104 tr. zák. Pod skutkovou podstatu přečinu úplatkářství a nikoli zločinu podle § 105 tr. zák. lze podřaditi poskytování darů za účelem upuštění od různých výtek výhradně tehdy, jsou-li tyto výtky bezdůvodné.

Pod sankci § 104 tr. zák. nespadá přijímání darů po skončeném úředním jednání. Poskytování darů po skončeném úředním jednání, při němž měl dotčený úředník podle úmyslu strany projeviti stranickost, tedy ani poskytování darů jako odměny za to, že stranický úkon byl proveden, ne-

spadá pod skutkovou podstatu zločinu podle § 105 tr. zák., ale pod skutkovou podstatu přečinu podle § 2 zák. č. 178/1924 Sb. z. a n. V poskytnutí daru úředníku v době, kdy úřad již rozhodl o věci, lze spatřovati zločin podle § 105 tr. zák. pouze tenkrát, pokud je tu ještě jakákoli možnost dalšího spolupůsobení na konečném rozhodnutí. (Rozh. ze dne 25. června 1937, Zm II 279/36.)

Ke skutkovým podstatám zločinů svádění ke zneužití úřední moci podle § 105 tr. z. a brání darů ve věcech úředních podle § 104 tr. z. není třeba, aby skutečně došlo ke stranickému obstarávání úředních prací. — Jde-li o trvalé spojení mezi úplatcem a úředníkem, za něhož bylo poskytnuto více úplatků z téhož podnětu, nelze se spokojiti s tím, aby poskytování a přijímání peněžitých částek bylo hodnoceno s hlediska každého jednotlivého daru samostatně ve vztahu k určitému úseku služební činnosti úředníkovy, nýbrž nutno hodnotiti je i v jejich souhrnném celku ve vztahu k veškeré jeho úřední činnosti. — „Stranictvím“ podle §§ 104, 105 tr. z. je nejen přímé zasazování se o zájmy strany, nýbrž i stranická blahovůle nebo přízeň projevovaná straně; stačí, je-li poskytování darů provázeno u úplatce snahou získati si a udržeti si též budoucně onu stranickou blahovůli a přízeň úředníkovu. — „Stranictvím“ podle §§ 104, 105 tr. zák. jsou také „výhody a úlevy“ (§ 2 zákona čís. 178/1924 Sb. z. a n.), poskytované úředníkem straně jakožto projev jeho blahovůle, nesrovnávající se s jeho povinnostmi, býti při styku se stranami naprosto nestranný. (Rozh. ze dne 12. a 14. května 1937, Zm II 486/36.)

Nezbytnou podmínkou kvalifikace krádeže podle § 174 I a) tr. zák. je, že pachatel byl opatřen zbraní nebo jiným nástrojem nebezpečným osobní bezpečnosti za tím účelem, aby jich použil podle okolností proti osobě, která by ho při krádeži přistihla. Krádež spáchaná s předměty uvedenými v § 174 I a) tr. zák. může se sbíhati se zločiny podle § 81 a 98, písm. b) tr. zák., když pachatel, při činu dopadený, ještě než odcizil cizí věc, použil zbraně, aby zmařil své zadržení. Úmysl zbraní opatřeného pachatele, použití jí, aby ohrozil toho, nebo spáchal skutečně násilí na tom, kdo by ho při krádeži přistihl nebo ho pronásledoval, a aby tak odstrašením nebo skutečným násilím zabránil přistižení nebo dopadnutí na útěku, není vyloučen současným úmyslem pachatelovým, použít zbraně i jako prostředku ke spáchání krádeže prisvojením si zastřelené zvěře. (Rozh. ze dne 15. září 1937, Zm II 285/37.)

Věc, svěřená poručníku pro toto jeho postavení, je mu svěřena „z příčiny zvláštního příkazu vrchnostenského“ ve smyslu § 181 tr. zák. (Rozh. ze dne 22. září 1937, Zm II 316/37.)

Jde o zpronevěru, jestliže si členové správní rady akciové společnosti odhlasovali a dali vyplatiti odměny, ač taková dispozice majetkem společnosti byla vyhrazena orgánu jim nadřízenému (valné hromadě). (Rozh. ze dne 11. června 1937, Zm II 483/36.)

Pro zpronevěru prodejem věci, koupené kdysi s výhradou vlastnictví pro prodávatele, je nerozhodné, že se další kupec (z certifikátu prodávatele automobilu) dověděl o tom, kdo je pravým vlastníkem, a že proto nebyl chráněn předpisem § 367 obč. z., a nerozhodná jest i otázka, zda koupí nabytí vlastnictví čili nic. (Rozh. ze dne 13. září 1937, Zm I 359/37.)

Právem, jehož poškození přichází v úvahu s hlediska § 197 tr. zák., je také právo státu dohlížeti na zachovávání předpisů pro dovoz cizozemských cenných papírů (§ 2 zákona čís. 7/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky min. fin. čís. 141/1934 Sb. z. a n.) a předpisů vlád. nař. čís. 351/1919 Sb. z. a n. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Zm II 59/37.)

Podvod spáchaný tím, že úřadu rozhodujícím o udělování podpor ze státní stravovací akce byly zamlčeny okolnosti týkající se majetku a výdělku pachatelova, předpokládá po stránce objektivní, že byl pachatel podle předpisů o tom vydaných vyloučen z okruhu osob, jimž může být udělena podpora z této akce, a po stránce subjektivní, že si toho byl pachatel vědom, zejména že mu byly či mohly být známy předpoklady pro posouzení otázky, zda je či není z akce vyloučen. (Rozh. ze dne 22. září 1937, Zm II 365/37.)

Podvod či jen správní přestupek podle § 263 zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 189/1934 Sb. z. a n.? Poruší-li zaměstnavatel svoji přihlašovací povinnost podle zákona o nemocenském, invalidním a starobním pojištění dělnickém, dopouští se správního přestupku jen, není-li jeho čin přísněji trestný. Poruší-li přihlašovací povinnost v úmyslu poškozovacím tím, že v přihláškách listivě uvádí nižší mzdy a kratší dobu pracovní než jsou ve skutečnosti a že přihlašuje menší počet dělníků než skutečný, dopouští se podvodu podle § 197 tr. zák. Vznik a výše škody nemocenské pojišťovny. (Rozh. ze dne 30. září 1937, Zm I 572/37.)

Právek po rozumu § 197 tr. zák. jest i právo vymáhajícího věřitele, vésti podle svého exekučního titulu bez odkladu a nerušeně exekuci proti povinnému, a s ním se sbíhající výsostné právo státu na nerušený výkon spravedlnosti při provádění exekuce. Jde o zločin podvodu podle §§ 197, 199 d) tr. zák., zfalšoval-li pachatel stvrzenku šekového vplatního listku poštovní spořitelny a předložil-li ji soudnímu vykonavateli jako potvrzení o zaplacení celé vymáhané pohledávky v úmyslu, uvést tak státní orgány v omyl, tím je ovlivnit v jejich úředním postupu a přimět je k tomu, aby učinili úřední opatření (zrušení exekuce), které by jinak byli neučinili.) (Rozh. ze dne 7. září 1937, Zm II 219/37.)

Jde o zločin nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199 d) tr. zák., nikoliv o přestupek podle § 320 f) tr. zák., dostavil-li se kdo se zfalšovaným cestovním pasem ke státní hranici v úmyslu oklamati československou pohraniční stráž předložením zfalšovaného pasu, čímž měl československý stát utrpěti škodu na svém právu na dohled na cestování do ciziny, a podařilo-li se mu ujítí pasové prohlídce československou pohraniční stráží. (Rozh. ze dne 19. května 1937, Zm I 1141/36.)

Jde o falšování veřejné listiny podle § 199 d) tr. zák., bylo-li změněno datum o přijetí soudního spisu na doručovacím listku, aby byla zachráněna propadlá lhůta ku provedení opravného prostředku. (Rozh. ze dne 25. června 1937, Zm I 371/37.)

Je „listivým zaslepowáním“ podle § 201 b) tr. zák., utvrzoval-li kdo osobu zbavenou svéprávnosti pro slabomyslnost v jejím mylném názoru, že jest oprávněna volně rozhodovati o svém majetku. (Rozh. ze dne 20. května 1937, Zm I 1232/36.)

Ke skutkové podstatě zločinu podle prvního případu § 209 tr. zák. se vyžaduje, aby udavatel uvedl skutečnosti odpovídající všem náležitostem udaného zločinu a byl si vědom, že jeho udání odporuje pravdě. (Rozh. ze dne 29. května 1937, Zm I 476/37.)

Zavinění řidiče automobilu, nezastavil-li hned automobil (jak to za daných okolností žádal předpis § 106, odst. 4 vlád. nař. čís. 203/1935 Sb. z. a n., který jako řidič automobilu musel znáti), nýbrž vypnul pouze motor jel dále, byť i rychlostí nepatrnou, ačkoli byl oslněn světly protijedoucího automobilu a tím neschopen pozorovati jízdní dráhu. (Rozh. ze dne 22. září 1937, Zm II 263/37.)

Nepokračoval-li řidič automobilu vida, že cyklista proti němu jedoucí odbočuje ke středu silnice, dále je jždě po levé straně silnice zmírněnou

rychlostí, aby mohl v případě nutnosti zastavit, odbočil-li naopak na pravou stranu silnice a jel po ní nezmírněnou rychlostí a nedávaje znamení, porušil zvláště vyhlášené předpisy §§ 106, odst. 4, 107, odst. 2 vládn. nař. čís. 203/1935 Sb. z. a n. a § 3 vyhlášky zemského presidenta v Praze z 18. ledna 1934, čís. 644.235/23/6665 z r. 1933 (č. 9/1934 Zemsk. věst.) dané v zájmu bezpečnosti právních statků v § 335 tr. zák. uvedených, které jako řidič musel znáti (§ 233 tr. zák.) a které mu zprostředkovaly za uvedené nebezpečné situace poznání, že nezachová-li se podle nich, může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost cyklisty, i dopustil se nedbalosti podle § 335 tr. zák. — Dovolil-li zkoušený řidič osobě nezkoušené, aby auto v jeho přítomnosti řídila, bylo na něm, aby zasáhl vhodným způsobem do řízení auta a dbal při tom uvedených předpisů, jakmile zpozoroval nebezpečnou situaci. Neučinil-li tak, dopustil se opominutí naznačeného v § 335 tr. zák. (Rozh. ze dne 16. září 1937, Zm I 617/37.)

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 463 tr. zák. — Pouhé bydlení v témže rodinném domku není „žitím ve společné domácnosti“ podle uvedené stati zákona. (Rozh. ze dne 25. května 1937, Zm II 221/37.)

Zákonem čís. 240/1924 Sb. z. a n. o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů nebylo nic změněno na předpisech § 486, čís. 2 tr. zák.; zejména nebylo jím nařízeno, že peněžní ústavy nesmějí při nastavším stavu platební neschopnosti ohlásiti konkurs neb vyrovnání, jak to nařizuje § 486, čís. 2 tr. zák., nýbrž pouze žádati o příročí. (Rozh. ze dne 24. května 1937, Zm I 1030/36.)

Mělo-li býti přihlášením skutečných pohledávek blízkých osob (§ 51 vyr. ř.) na jméno osoby cizí dosaženo pro ni možnosti hlasovati pro vyrovnání, které by tyto osoby neměly, může jíti jen o přečin podle § 486 b) tr. zák., nikoliv o zločin podle § 205 a) tr. zák. (Rozh. ze dne 3. června 1937, Zm I 348/37.)

Pro povahu tiskopisu podle § 4 tisk. zákona čís. 6/1863 ř. z. nerozhoduje, zda spis, pokud nebyl vytištěn tiskařským lisem, byl zhotoven mechanickým způsobem, nýbrž zda byl takto rozmnožen jako plod literatury a umění; byl-li psacím strojem zhotoven jediný leták, nejde o tiskopis ve smyslu zákona a nevchází pro jeho zhotovitele a rozšiřovatele povinnosti, uložené druhou částkou tiskového zákona čís. 6/1863 ř. z. k zachování pořádku ve věcech tiskových. (Rozh. ze dne 12. června 1937, Zm I 491/37.)

Pouhé přechovávání třaskavin proti předpisu § 7, odst. 4 min. nař. čís. 95/1899 ř. z. na jiných místech, než která jsou určena k jejich uschování, nenaplnuje ještě ono konkrétní nebezpečí, jež má na mysli § 3 zákona čís. 134/1885 ř. z. Ustanovení §§ 2 a 3 zák. č. 134/1885 ř. z. se nevztahují na třaskaviny, které jsou předmětem státního monopolu. (Rozh. ze dne 15. června 1937, Zm II 226/37.)

Kdo pouze zprostředkuje pro poškozeného úvěr, jehož poskytnutí naplňuje skutkovou podstatu přečinu ve smyslu § 2 čís. nař. čís. 275/1914 ř. z. (o lichvě), nedopouští se přečinu podle § 2 cit. nařízení, nýbrž přečinu podle § 4, čís. 1 téhož nařízení, ačli tu jsou předpoklady tohoto předpisu, zejména nápadný nepoměr mezi odměnou, kterou si dal slíbiti nebo poskytnouti, a jeho námahou a výdaji, a jednal-li po živnostensku. Pojem „po živnostensku“ ve smyslu § 4 čís. 1 čís. nař. čís. 275/1914 ř. zák. (Rozh. ze dne 27. září 1937, Zm II 252/37.)

Kandidátní listiny, jež nebyly tištěny podle § 25, odst. 2 zákona čís. 75/1919 Sb. z. a n. písmem téhož druhu, jsou „nesprávné“ podle § 68, I, čís. 2 tohoto zákona. Neznalostí předpisu § 25 cit. zákona se pachatel ne-

může omlouvatí (§§ 3, 233 tr. zák.) (Rozh. ze dne 18. června 1937, Zm I 329/37.)

Předpisu § 1, odstavec 1 zákona čís. 562/1919 Sb. z. a n. nelze použití, jde-li o odsouzení k jiným trestům, nežli k trestu peněžitému nebo k trestu na svobodě, jakož i jde-li o odsouzení s promínutím trestu neb upuštěním od něho. (Rozh. ze dne 18. května 1937, Zm I 1277/36.)

Pokud je bývalý radiokoncesionář oprávněn beztrestně přechovávatí odhlášené radiotelefonní zařízení, nedopouští se jeho, o sobě neoprávněným, používáním přečinu podle § 24, odst. 1 zákona čís. 9/1924 Sb. z. a n., nýbrž administrativního přestupku podle § 24, odst. 6 téhož zákona. (Rozh. ze dne 25. června 1937, Zm I 1289/36.)

Ustanovenia § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. v znení vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n. sú k § 1 tohoto zákona podporné, takže § 4 cit. zákona sa užije len vtedy, ak sa nedokáže, že zodpovedný redaktor je pôvodcom zprávy, resp. že zpráva bola uverejnená s jeho vedomím. (Rozh. zo dňa 7. júla 1937, Zm III 253/37.)

I odovzdanie daru osobe, prostredníctvom ktorej mal sa dar dostať verejnému činiteľovi, je s hľadiska skutkovej podstaty přečinu podľa § 2, odst. 1 zákona čís. 178/1924 Sb. z. a n. už dokonaným trestným činom. (Rozh. zo dňa 29. septembra 1937, Zm III 364/37.)

Dal-li si veřejný činitel poskytovatí prospěch (§ 3 zákona čís. 178/1924 Sb. z. a n.) podle výslovně nebo mlčky uzavřené dohody mezi ním a osobami tento prospěch poskytujícími, je jeho činnost posuzovatí za jednotný celek; v takovém případě rozhoduje v otázce, zda jde o prospěch nepatrný, či o prospěch tento stupeň převyšující, souhrn poskytnutých úplatků. (Rozh. ze dne 25. června 1937, Zm I 150/37.)

Bylo-li upuštěno od uložení trestu podle § 6 zákona čís. 48/1931 Sb. z. a n., nelze se zabývatí otázkou podmíněnosti odsouzení podle zákona čís. 562/1919 Sb. z. a n. (Rozh. ze dne 18. května 1937, Zm II 85/37.)

Je porušením zákona v ustanovení § 12, odst. 2 zákona čís. 48/1931 Sb. z. a n., ustanovil-li soud mládeže předem dobu trvání ochranné výchovy odsouzeného mladistvého. O době trvání ochranné výchovy rozhoduje podle § 63, odst. 5 zákona čís. 48/1931 Sb. z. a n. dozorčí rada, jde-li o ochrannou výchovu ústavní, a poručenský soud, jde-li o ochrannou výchovu rodinnou. (Rozh. ze dne 11. června 1937, Zm II 262/37.)

Vedoucí činitel (předseda) spolku pořadajícího zábavu, na níž byly hrány chráněné hudební skladby, nepozbyl postavení „pořadatele“ ve smyslu § 30 autorského zákona tím, že byli výběrem spolku ustanovení zvláštní pořadatelé zábavy v běžném slova smyslu, jimž náleželo udržovatí pořádek při zábavě, opatřití místnosti, sjednatí hudbu a pod. (Rozh. ze dne 1. července 1937, Zm II 290/37.)

Ke skutkové podstatě přestupku nekalé reklamy podle § 25 zákona proti nekalé soutěži se po stránce subjektivní nezbytně vyžaduje, aby pachatel znal nepravdivost a klamavost použitého údaje. — Považoval-li pachatel údaj mylně za pravdivý, není tu vůbec tohoto vědomí o jeho nepravdivosti a klamavosti a nesejde na tom, zda byl tento omyl zaviněn nedbalostí nebo nedostatkem bedlivosti pachatele. (Rozh. ze dne 24. září 1937, Zm II 313/37.)

Skutková podstata přečinu podle § 38 zákona čís. 107/1933 Sb. z. a n. — Úmyslně jedná podle této stati zákona, kdo je si vědom, že maří svou činností uspokojení majitele obilního zástavního listu z obilí v něm označeného; nevyžaduje se pachatelův úmysl věřitele poškoditi nebo přispřívati ho vůbec o možnost dojítí uspokojení. (Rozh. ze dne 17. června 1937, Zm I 1318/36.)

Vědomí o nepravdivosti tvrzených skutečností je znakem skutkové podstaty utrhaní na cti podle § 3 zákona o ochraně cti, nikoli však trestných činů podle §§ 1 a 2 téhož zákona. Sdělování nebo uvádění skutečností děje se tehdy ve veřejném zájmu, je-li v zájmu veřejnosti, aby znala ony skutečnosti, kdyby byly pravdivé. V zájmu veřejném musí být nejen, aby urážlivá skutečnost byla uvedena nebo sdělena, nýbrž i, aby způsob, jak se to stalo, nevybočil z mezí veřejného zájmu. (Rozh. ze dne 19. září 1937, Zm I 483/37.)

Při trestných činech proti cti sa nevyžaduje, aby osoba urazeného bola výslovné aj menom označená. Stačí, keď je možno bezpochybné zistiť, koľko mal pachateľ na mysli. — O „skutočnosť“ v smysle § 2 zákona o ochrane cti ide i vtedy, bola-li v závadnom výroku niektorá skutočnosť uvedená vo forme otázky, lebo ani použitím takého obratu nie je zoslabená alebo odstránená určitost sdelených alebo uvedených skutočností. — Po subjektívnej stránke nie je treba ku skutkovej podstate pomluvy zvláštného úmyslu na cti ublížiť; vyžaduje sa len, aby si bol pachateľ vedomý obsahu ním uvedených alebo sdelených skutočností a toho, že sú spôsobilé privodiť následky v § 2 zákona o ochrane cti uvedené. (Rozh. zo dňa 26. júna 1937, Zm III 230/37.)

Firma, pod níž provozuje obchody jednotlivcov, nepoživá ochrany cti podle § 5 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. (Rozh. ze dne 21. června 1937, Zm I 497/37.)

Členové vlády nepatří pro obor zákona o ochraně cti k veřejným úředníkům, pokud se týče k orgánům po rozumu § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti a jsou proto odkázáni na ochranu cti žalobou soukromou. — Rozhodnutí o výkladu stíhaného projevu, tudíž i o tom, zda je v něm způsobem dostačujícím označen předmět projevu, je otázkou právní, (Rozh. ze dne 3. září 1937, Zm I 570/37.)

Výslovné výhrady stíhání podle § 17, odst. 3 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. je potřeba jen k dodatečnému zahájení trestního řízení proti ostatním účastníkům trestného činu; byla-li však soukromá žaloba podána proti nim již před smírem nebo před koncem průvodního řízení, nevyžaduje se takové výhrady. — „Podáním soukromé žaloby“ podle § 17, odst. 3 cit. zák. je i podání žádosti za trestní stíhání. (Rozh. ze dne 14. června 1937, Zm I 1214/36.)

Stíháním podle § 18, odst. 1 zák. o ochraně cti není toliko podání žádosti za trestní stíhání podle § 17, odst. 1 téhož zák., již se trestní řízení zahajuje, nýbrž jsou jím i úkony, jimiž se v trestním řízení pokračuje. — Výhrada stíhání je uložena prvním odst. § 18 zák. o ochraně cti procesní straně; není proto povinností nalézacího soudu, aby se v tom směru dotazoval stran. (Rozh. ze dne 8. dubna 1937, Zm I 115/37.)

Forma návrhu podľa § 23, odst. 3 zákona o ochr. cti nie je predpísaná; za takýto návrh možno považovať i žiadosť učinenu v pokračovaní u súdu prvej stolice, aby bol obžalovaný potrestaný. — K tomu, aby mohol byť obžalovaný odsúdený na základe tohoto návrhu, je treba, aby pôvodné trestné oznámenie pre čin verejnožalobný bolo podané u súdu alebo u štátneho zastupiteľstva v lehote § 17, odst. 1 zák. o ochr. cti. (Rozh. zo dňa 2. apríla 1937, Zm IV 150/37.)

II. Trestní řízení.

Nalézací soud je podle § 270, posl. odst. tr. ř. vždy oprávněn odstraniti nesouhlas mezi ústně prohlášeným a stranám písemně doručeným výrokiem rozsudku, i když se týká některého z bodů uvedených v § 260, čís. 1—3 tr. ř., jde-li jen o psací chybu, vloudivší se do čistopisu nedopatřem.

ním při vyhotovování rozsudku. (Rozh. ze dne 30. září 1937, Zm I 743/37.)

Nejde o důvod zmatečnosti podle čís. 3 § 281 tr. ř. (§ 260, čís. 1 tr. ř.), byly-li v rozsudkovém výroku uvedeny právní pojmy „stranictví“ a „porušení úřední povinnosti“ vedle sebe, neboť stranictví podle § 105 tr. z. je jen jednou z možných forem porušení úřední povinnosti. (Rozh. ze dne 12. a 14. května 1937, Zm II 486/36.)

Výrok rozsudku soudu první stolice o upuštění od potrestání lze napadati jen odvoláním, ať jde o tvrzené porušení striktního předpisu zákona nebo o pouhé porušení zásad arbitrérních (§ 33, odst. 1 zákona o ochraně cti). (Rozh. ze dne 3. července 1937, Zm II 228/37.)

Předpis § 325, odst. 1 tr. ř. (§ 344, čís. 8 tr. ř.) neukládá předsedovi porotního soudu, aby vložil porotcům zákonné sazby trestní. — Byl-li trest doživotního žaláře zmírněn podle § 338, odst. 2 tr. ř., nesmí trvání dočasného trestu přesahovati dvacet let (§ 17 tr. zák., § 344, čís. 12 tr. ř.). (Rozh. ze dne 18. května 1937, Zm I 111/37.)

Soud, ukládající odpovědnému redaktoru a vydavateli uveřejnění rozsudku po rozumu § 7, odst. 1 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. (ve znění vyhl. čís. 145/1933 Sb. z. a n.), nesmí se odchýliti od velících ustanovení, která obsahuje o čase a způsobu uveřejnění § 8 téhož zákona.

Předpis § 12 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. slouží jen k omezení oprávnění žalobce, pokud se týče k ochraně obžalovaného; proto soukromý žalobce není ve smyslu §§ 282, 283 tr. ř. oprávněn odvolati se z výroku o uveřejnění rozsudku podle § 12 cit. zák. z toho důvodu, že rozsudek neuvádí způsob a ostatní podmínky uveřejnění, ani dobu, do které se má uveřejnění státi. (Rozh. ze dne 3. července 1937, Zm II 228/37.)

K rozdílu a k poměru mezi (prostou) žalobou veřejnou podle jiného zákona než zákona o ochraně cti a mezi veřejnou žalobou se zmocněním (§ 14, odst. 5 zákona o ochraně cti). K přípustnosti postupu podle § 262 tr. ř. se vyžaduje, aby tu byla potřebná obžaloba ke stíhání pro skutkovou podstatu, kterou soud shledává v činu odchýlně od stanoviska obžalovacího spisu. Stíhá-li tudíž státní zástupce veřejnou žalobou čin podle jiného zákona než zákona o ochraně cti (§ 17, odst. 2 tohoto zákona) a nebyla-li vznesena soukromá žaloba pro týž čin, může býti obžalovaný uznán vinným podle §§ 1 až 3 zákona o ochraně cti jen tehdy, podal-li veřejný žalobce aspoň eventuelní veřejnou žalobu se zmocněním podle § 14, odst. 5 cit. zák. Pouhé předložení zmocnění k veřejné žalobě a jeho přečtení při hlavním přelíčení nenahrazuje projev veřejného žalobce, že chce na jeho základě podati veřejnou žalobu se zmocněním. Uznal-li nalézací soud v případě § 17, odst. 2 zákona o ochraně cti obžalovaného vinným trestným činem podle tohoto zákona mylně předpokládaje, že je zde žaloba podle § 14, odst. 5 cit. zák., porušil zákon, pokud se týče neoprávně jej vložil v otázce, zda tu je obžaloba podle zákona potřebná (§ 281, čís. 9 c) tr. ř.). (Rozh. ze dne 15. června 1937, Zm II 191/37.)